

Trutnov

Kraj: Královéhradecký

Správní obvod: Trutnov

Nadmořská výška: 414 m n. m.

Počet obyvatel: 29 064

Adresa URL: www.trutnov.cz

Okres: Trutnov

GPS souřadnice: 50.565384N, 15.909092E

První pís. zmínka: 1260 (764 let)

PSČ: 541 01

Památky a zajímavosti Trutnov

Trutnovské městské jádro je tvořeno kromě kostela, radnice a bývalého hradu přibližně 150 měšťanskými domy uspořádanými do bloků. V málo pozměněné podobě se dodnes dochoval systém uliční sítě spolu s tvarem téměř čtvercového náměstí. Z jeho rohů vybíhají paralelní ulice, které se před někdejšími městskými branami spojují. Další důležitá ulice vybíhá podél někdejší radnice uprostřed severní fronty náměstí. Trutnovské městské hradby byly uzavřeny třemi branami – Horní (Pražskou), Střední (Horskou) a Dolní (Slezskou). V roce 1990 bylo zmíněné území prohlášeno městskou památkovou zónou.

Krakonošovo náměstí

Náměstí má obvyklý čtyřúhelníkový tvar kolonizačních měst 13. století. Ze všech stran je uzavřeno domy, které půdorysně vycházejí z gotické parcelace. Původně dřevěná obydlí měšťanů se převážně od 16. století přestavovala do zděné podoby. Jejich dnešní vzhled pochází z 18. až 20. století a dosud si uchovala rysy baroka, klasicismu a secese. Domy na náměstí a i v přilehlých ulicích lemuje podloubí, otvírající se do náměstí převážně půlkruhově zaklenutými oblouky, nesenými kamennými pilíři. Náměstí bylo dlážděné už v 16. století nejspíše valouny z koryta řeky Úpy. Podobná dlažba se dodnes dochovala kolem sloupu Nejsvětější Trojice a kolem desky v dlažbě jihovýchodního cípu náměstí, připomínající události prusko-rakouské války 1866.

Stará radnice V jádru starší radnice z konce 16. století byla ve stylu anglizující novogotiky podle návrhu F. Schmoranze upravena především v průčelní části, přistavena byla i náměstí dominující štíhlá novogotická věž. Na boční fasádě do ulice Horská byl v roce 1925 objeven relikt původní sgrafitové výzdoby, na jehož základě byla v 80. letech 20. století fasáda při rozsáhlé rekonstrukci upravená do dnešní podoby. V průběhu 19. a 20. století prošlo vnitřní uspořádání budovy četnými změnami. Fungovaly zde úřadovny městské samosprávy, zasedací sál městské rady, vězení, četnická stanice. V poválečném období byla budova sídlem různých institucí, až v roce 1987 byla radnice opět vrácena svému původnímu účelu a její reprezentační prostory jsou využívány při slavnostních příležitostech.

Haasův palác je jednou z architektonických dominant trutnovského náměstí. Stavba vznikla po požáru města roku 1861. Původní vzhled fasády se zachoval pouze na části východní strany budovy. Místnosti v prvním patře upoutávají dodnes svou bohatou štukovou a malovanou výzdobou spolu s dřevěnými kazetovými stropy. Objekt dal postavit Alois Haase, syn zakladatele velké přádelny lnu v Trutnově, která patřila ve své době k největším v Evropě a její majitel k nejbohatším textilním podnikatelům. Honosné rodinné sídlo

sloužilo po válce jako správní budova, později zde sídlila městská knihovna, dnes je zde základní umělecká škola.

Krakonošova kašna dominuje trutnovskému náměstí od roku 1892. Tvoří ji žulová nádrž, pískovcové jádro a kovová, více než dvoumetrová klasicky pojatá plastika Pána hor podle návrhu J. Kirschnera, profesora trutnovské reálky.

Sloup Nejsvětější Trojice Sloup nese český, německý a latinský nápis, podle kterého jej nechal postavit trutnovský občan Jan Jiří Najdík. Datum jeho postavení je zašifrováno v kryptogramu – zvýrazněná velká písmena jako římské číslice prozrazují rok zřízení sloupu 1704. Jedenáctimetrový barokní sloup je součástí sousoší s osmi postavami světců, umístěných stupňovitě ve dvou okruzích čtvercového podstavce.

Církevní památky

Kostel narození Panny Marie je nepřehlédnutelnou dominantou města Trutnov. Klasicistní novostavba s pozdně barokními prvky vznikala v letech 1756–1782 podle projektu Leopolda Niedereckera. Interiér kostela tvoří rozsáhlá hala s dovnitř vtaženými pilíři, po jejímž obvodu je rozmístěno devět oltářů.

Hlavní oltář z roku 1784 s obrazem Narození Panny Marie je dílem trutnovských sochařů Raucha a Knitschela. Kostel má také unikátní varhany z roku 1910 se třemi tisíci píšťal. Ve věži je od roku 1991 zavěšeno pět zvonů, největší Marie má hmotnost 850 kg.

Kostel sv. Václava se nachází v části Horní Staré Město a je písemně doložený už k roku 1313.

Časy náboženské reformace připomínají na západní straně renesanční kostelní věže z roku 1581 tři kamenné hlavy, z nichž jedna údajně patří Martinu Lutherovi. Interiéru kostela dominuje barokní hlavní oltář s obrazem patrona kostela sv. Václavem od malíře Ignáce Russa z poloviny 18. století. Nejceněnější památkou je renesanční dřevěný polychromovaný epitaf – náhrobní deska rodiny královského lesmistra Kašpara Nusse, který zemřel roku 1606.

Kaple sv. Jana Křtitele byla postavena z iniciativy Jana Mořice Dreyschocka na Janském vrchu v roce 1714. Dne 27. června 1866 probíhaly kolem i uvnitř kaple boje mezi pruskými a rakouskými jednotkami a střely zde zanechaly dodnes zřetelné stopy. V letech 1879–1880 se po snesení vojenských pomníků z rušeného městského hřbitova stalo okolí Janské kaple vojenským hřbitovem z války 1866. V jejím interiéru je dnes malé vojenské muzeum.

Evangelický kostel na úpatí vrchu Šibeník při Úpické ulici byl dokončen v říjnu roku 1900. Stavbu uskutečnil v novogotickém slohu trutnovský stavitel Karl Rieger. Chrám dominuje osmiboká, 43 m vysoká věž z režného cihelného zdiva, v níž je zavěšen 220 kg těžký zvon z roku 1929. V roce 1980 byl objekt rekonstruován a stal se Koncertní síní Bohuslava Martinů. Nyní slouží jak kulturním potřebám města, tak účelům náboženské obce Církve československé evangelické a Československé církve husitské v Trutnově. V interiéru síně jsou umístěny plastiky muže a ženy v nadživotní velikosti, Hlas a Naslouchání, od akademického sochaře Olbrama Zoubka.

Barokní sousoší Svržení sv. Jana Nepomuckého z roku 1728 patří k nemnoha dochovaným sochařským památkám Trutnova. Vzniklo v dílně Jiřího Pacáka, současníka Matyáše Bernarda Brauna. Mezi budovou muzea a kostelem Narození Panny Marie se nachází další plastika, která je Pacákově dílně připisována – sousoší Svaté Rodiny z roku 1730. Bratři Pacákové působili kromě Šporkova Kuksu také v Žirči a na dalších místech tehdejšího žirečského jezuitského panství, např. v Žacléři.

Další památky

Památník generála Gablenze V bitvě u Trutnova 27. června 1866 zvítězili pod vedením generála Ludvíka Gablenze vojáci rakouského X. armádního sboru. Šlo tehdy o jediné rakouské vítězství ve válce roku 1866 na severním bojišti. K počtě tohoto vojevůdce a na památku slavného vítězství proběhlo dva roky po této bitvě na návrší Šibeník slavnostní odhalení 17m litinového pomníku ve tvaru obelisku. Na pomníku jsou uvedena jména všech padlých rakouských důstojníků a počty padlých vojáků z jednotlivých útvarů. V září roku 1905 byly tělesné ostatky generála Gablenze převezeny z curyšského hřbitova do Trutnova a uloženy v kryptě památníku. S nimi byl přivezen i původní náhrobník.

Dělostřelecká pevnost Stachelberg se zvedá jen několik km od Trutnova poblíž silnice do Žacléře. Její stavba byla zahájena v říjnu 1937, ale jejímu úplnému dokončení zabránily události v roce 1938.

Stachelberg zaujme návštěvníky svou vojensko-historickou expozicí vybavenou modely pěchotních zbraní, pevnostního zařízení, plány, fotodokumenty a plastickým stolem zachycujícím pevnost po dostavbě. Je zde zpřístupněna i část podzemí se spleť skladišť, kasáren a komunikačních chodeb.

Památník Uffo Horna V roce 1889 byl v dolní části městských sadů odhalen pomník připomínající významnou trutnovskou osobnost – Uffo Horna. Na pískovcovém podstavci je jeho bronzová busta, zhotovená podle návrhu vídeňského sochaře Tilgnera. Uffo Horn se narodil roku 1817, patří k nejvýznamnějším osobnostem trutnovských dějin nejen jako básník a spisovatel, ale i jako revolucionář bouřlivého roku 1848.

Památník selských bouří Za nevolnického povstání roku 1775 obsadili poddaní z širšího okolí města trutnovskou radnici a domáhali se vydání tzv. Zlatého patentu, kterým, jak se věřilo, císař Josef II. zrušil nevolnictví. Na Humlově kopci pak bylo na 2 000 vzbouřených sedláků krvavě rozehnáno vojskem. Dnes připomíná tuto událost památník umístěný v blízkosti domů s pečovatelskou službou v ulici R. Frimla.

V nadmořské výšce 509 m stojí u Trutnova na vrchu Šibeník památník Generála Gablenze s rozhlednou. Název místa je odvozen od šibenic, které se zde od konce 18. století stavěly. Památník upomíná nedalekou bitvu prusko-rakouských armád dne 27. června 1866. Při této bitvě vedl vítězné rakouské vojsko maršál Ludwig Freiherr von Gablenz, podle kterého byl později nazván jak litinový 17 m vysoký památník, tak i celý vrch. Ve slavnostní dny se z vršku památníku vyvěšovaly císařské zástavy, jako rozhledna byl veřejnosti zpřístupněn později. Dnes návštěvníka provede místy tehdejších bojů naučná stezka Den bitvy u Trutnova 27. 6. 1866 vybudovaná v roce 2000.

Rozhledna Eliška se nachází v nadmořské výšce 632 m uprostřed areálu dělostřelecké tvrze Stachelberg – největší pevnosti československého pohraničního opevnění z let 1937–1938.

